

Spoštovane ravnateljice,

Zelo smo bili veseli vašega pisma in vaše skrbi za zdravje otrok v šoli.

V predlogu ukrepov so napisani vsi ukrepi, ki bi jih bilo smiselno izvajati, da bi zmanjšali tveganje za obolenje na minimum. Seveda se ob tem zavedamo, da je izvajanje teh ukrepov težka naloga za vsako šolo. Pomembno je povedati, da je glede na število mikroorganizmov v vodi ob zadnjem testiranju še vedno preko 10, kar pa pomeni visoko tveganje za okužbo. Ker je situacija takšna kot je smo skušali maksimalizirati ukrepe v smeri, da zmanjšamo tveganje na minimum in napisali tudi taka navodila, ki zmanjšujejo tveganje za okužbo in posledično tudi za epidemijo. Navodila smo skušali napisati tako, da so vsem razumljiva in da jih bo večina ljudi lahko uporabljala.

1. Glede kuhinje:

- a. kot je meni znano imate v kuhinjah pomivalne stroje, ki so dovolj dobri da ob ustrezni temperaturi, ki mora biti preko 65 stopinj operejo posodo tako, da se tveganje za okužbo zmanjša na minimum. Posode, ki jih perete ročno, to so veliki lonci itd..., pa ob koncu pranja sperite z vročo vodo, direktno iz bojlerja. Tudi sicer pa so te posode tudi sicer v času priprave hrane izpostavljene visokim temperaturam, ki uničijo mikrobo.
- b. Vaši bojlerji so sposobni dvigniti temperaturo nad 65 stopinj. S tem praktično v pol ure uničite vse spore kriptosporidija in giardije. Ker se pri delu uporablja mešanico vroče vode, ki nima več giardije in kriptosporidija (iz bojlerja) in hladne se seveda koncentracija giardij in kriptosporidijev, ki pridejo z hladno vodo razredči in se tveganje s tem bistveno zmanjša.
- c. V času, ko bodo uvedeni restrektivni ukrepi je smiselno predvsem pripravljati hrano, ki je predhodno ustrezno termično obdelana in se izogibati solatam in sadju, če jih ne morete oprati z ustrezno prekuhano vodo.

2. Glede umivanja rok:

- a. Roke je potrebno umivati tako po odhodu iz toaletnih prostorov, kot pred hranjenjem. To je temeljni higienski ukrep. Ob tem je potrebno imeti tekoče milo. Roke se zopet perejo z toplo vodo, ki je mešanica vroče vode (brez klostridija in giardie) in sveže vode. Vendar pa mešanica zmanjša koncentracijo nevarnih klic, zato zmanjša tveganje. Če imate možnost, da otroci še sperejo roke s prekuhano vodo je to samo še dodatni plus.
- b. Če rok ne bi umivali pa bi tvegali druge okužbe, ki so tudi nevarne za otroke. Zato je potrebno higieno rok izvajati dosledno. Če so obroki ponujeni v ustezno oprani posodi na visoki temperaturi in z ustrezno opranim priborom, ne bi smelo biti težav.
- c. Je pa nujno potrebno solato in sadje prati v predhodno prekuhani vodi, ker samo to zagotavlja, da ne pride do okužbe.
- d. Otroci, ki imajo bolezni, ki so povezane z okvaro imunskega sistema ali imajo druga obolenja, ki zmanjšujejo odpornost potrebujejo dodatne previdnostne ukrepe. Pri njih bi bilo smiselno oprati tudi roke z prekuhano vodo.

Naj poudarimo, da otroci sodijo med bolj ranljive skupine za to okužbo. Trenutno ne predvidevamo zaprtja šol in vrtcev in tudi razkuževanje kljuk in podobni ukrepi še niso potrebni. Lahko pa bi jih izvajali v primeru, ko bi prišlo do epidemije. Mislimo pa da do nje ne bo prišlo, saj je večina ljudi lepo sprejela ukrepe in jih tudi izvajajo, s tem pa se tveganje za okužbo znižuje na minimum.

Potrebno se je zavedati, da kriptosporidij in giardia delujeta kvarno predvsem v prebavnem traktu in zato je potrebno narediti vse, da tja ne prideta. Pomemben dodaten podatek je, da je pri občutljivih ljudeh že ena cista dovolj za razvoj okužbe. Sicer je tveganje za okužbo pri samo eni cisti zelo majhno a vseeno obstaja. Tretje pomembno dejstvo pa je, da še nimamo zdravila za kriptosporidozo in za giardije, zato nam ostane samo simptomatsko zdravljenje. Četrto dejstvo pa je tudi pomembno, ker govori o tem, da so spore zelo odporne na različna čistilna sredstva, ki se uporabljajo v gospodinjstvu, uniči pa jih že triminutno prekuhavanje vode, zato

smo tudi priporočili ta ukrep, ker je najbolj preprost in vsem tudi zelo dobro razumljiv in vsak ga lahko tudi izvede v svojem domu .

Lep pozdrav

Milan Krek, direktor ZZV Koper

Upam, da smo bili dovolj jasni, če imate kakršno koli vprašanje lahko pokličete tudi na 041 609 130